

Kieran Dwyer, talesman för FN-insatsen i Nepal:

”Valet i november hotas av bristen på säkerhet”

Oroligheter i Nepal ökar. Utan säkerhet riskerar det planerade valet 22 november att ställas in. Den politiska kraft som skulle tjäna på detta är kungamakten.

■ ■ Den andra september 2007. En serie kraftiga explosioner i Katmandu dödade två kvinnor och skadade ett tiotal.

– Vårt parti är inte inblandat i dessa vidriga explosioner säger maoistpartiets talesman till världspressen och lägger till, vi tror det kan vara en konspiration från någon som vill stoppa valet.

Nepal kommer om drygt två månader, den 22 november, att hålla ett historisk val till en författningsskrivande församling. Men kan ett val hållas under de politiska förhållanden som råder?

*

Mitt i centrala Katmandu i Birendra Conference Center, ett gigantiskt konferenskomplex av glas och betong har FN inrymts. Bland flyttlådor och sladdar rensar Kieran Dwyer undan papper från ett bord så att en intervju kan äga rum. Vi har bett om att få FN:s syn på säkerhetsläget i landet.

Utanför konferenscentret pågår en demonstration och hade byggnaden haft fönster mot gatan kunde vi ha sett hur röken från brinnande bildäck steg mot himlen. Frågan känns lika dum som berättigad.

– I flera av Nepals distrikt är säkerhetssituationen för närvarande inte tillräckligt god för att val ska kunna hållas om inget drastiskt sker och det snabbt, säger Kieran Dwyer.

Främst syftar han på det som sker i södra Nepal. I Terai, ett tätbefolkat område med bördig jord och landgräns mot Indien har områdets majoritetsbefolkning som kallas Madhesis uttryckt missnöje med den politiska processen. Befolkningen är hinditalande och menar att deras intressen har eftersatts. Organisationen Madhesi Janatantrik (MJF), har flera gånger tagit till vapen och drabbat samman både med nepalesisk polis och maoisternas folkarmé. Deras krav är ett proportionerligt valsystem. Något som inte införts eftersom det finns en oro för att det indiska inflytandet skulle bli för stort.

– Den enskilt viktigaste faktorn för att valen ska bli framgångsrika är att minoritetsgrupperna såsom Mahaesi i Terai, lågkastiga och kvinnor känner förtroende för valet. Ingen kommer få allt, men

folk måste känna att de genom detta val kan få tillräckligt mycket inflytande för att det ska vara värt att delta, säger Kieran Dwyer.

*

FN-insatsen i Nepal är unik av den anledning att det inte är FN som har konstruerat fredsprocessen. Insatsen är inte fredsframtvingande, inga stridsfordon finns uppställda utanför konferenscentret, ingen av de 186 FN-anställda bär blå hjälm. Parterna har bett FN om att närvara vid valet förklarar Karen Deyer.

– Vi styr inte valet, vi styr inte fredsavtalet. Vår roll handlar om förtroende, att skapa ett bord för parterna att sitta vid och att övervaka de avtal som sluts. Den enda auktoriteten åtnjuter vi i egenskap av att vara FN men vi har inga vapen att backa upp det med.

Nyckelordet är säkerhet. De politiska krafter som står kungen nära är förlorare om ett val äger rum – oavsett utfall. Den ständiga fråga som alla revolutionärer ställer sig är om kungafamiljen kommer att passivt acceptera att makten tas ifrån dem. Och om inte, på vilka sätt man kommer att försvara sina positioner. Det mest effektiva för tillfället verkar vara att skapa en situation i landet som gör att val inte kan hållas. När Te-

rairegionen står i brand riktas misstankarna mot palatset och det är orsaken till att maoisterna trappat upp sitt krav på att kungen måste tvingas att avgå innan valet – annars kommer han att stoppa det lyder teorin.

*

På FN-kontoret är man mer oroad över den maoistiska folkarmén än kungens nycker. Den största uppgiften för FN efter fredsavtalet i december 2006 har varit att övervaka folkarmén och dess vapen. Även i det arbetat som ska mynna ut i att folkarmén ska slås samman med den före detta kungliga armén så är FN:s uppgift inte att diktera villkoren utan skapa mekanismer som gör att parterna kan tala med varandra. Men det är inte svårt att sabotera valet om någon skulle vilja det säger, Kieran Dwyer.

– Det krävs inte mycket för att stoppa valet från att äga rum. Det räcker att blockera några vägar. Att hantera de grupper som tagit till vapen i Terai, detta är det viktigaste för att val ska kunna äga rum.

Om den nuvarande situationen i Terai består kommer folk att avstå från att rösta av rädsla, tror Kieran Dwyer.

– Om det inte går att hålla val-

Proletären på plats i Nepal

Detta är den femte och avslutande delen i Proletärens reportageserie från Nepal av Tor Härnqvist och Martin Schibbye. Tidigare delar kan läsas på www.proletaren.se.

kampanjer i området så säger det sig självt att det inte kommer att gå att hålla några fria val.

Kieran Dwyer menar också att det finns en fokusering på valet som riskerar att landets stora problem hamnar i skymundan. Allt som behövs för att skapa förut-

– I flera av Nepals distrikt är säkerhetssituationen för närvarande inte tillräckligt god för att val ska kunna hållas om inget drastiskt sker och det snabbt, säger Kieran Dwyer, talesman för FN-insatsen i Nepal. Maoisterna har ökat aktiviteterna med krav på att kungen ska avgå innan valet – annars kommer han att se till att underblåsa oroligheterna så att det stoppas.

sättningar för val: säkerhet, dialog och deltagande, är precis det landet behöver för att komma på fötter, oavsett om det hålls ett val eller inte. Men ska valet kunna äga rum i november så är det bråttom.

– Vi har inte så långt tid på oss. Det är en myt att Nepal skulle vara ett litet land. 27 miljoner människor, 100 språk, 60 etniska grupper, en lång historia av marginalisering, låg läskunnighet och sedan terrängen: Halva befolkningen bor ju i otillgängliga områden. Att hålla val hade varit en ut-

maning även utan tio års folkkrig.

Kieran Dwyer menar att valet i november inte ska ses som slutet på fredsprocessen. Ett framgångsrikt val är ett snarare ett första steg. Valmyndigheten planerar för 70000 temporära poliser. En åtgärd som Karen Dyer inte ser som helt oproblematiske.

– Vilken roll ska de ha? Hur ska de tränas? Det finns redan idag mycket kritik från människorättsorganisationer mot den nepalesiska polisen. Det vill säga den nu existerande polisen, ska

det då tillkomma 70000 poliser så finns det stora risker med det.

Ett val till en konstituerande församling har varit ett av de centrala kraven sedan folkupproret 1950. Men då realiserades det inte. Samma krav restes under protesterna och demonstrationerna 1990 utan att realiserats. Nu – efter tio års folkkrig och upproret i april 2006 – ser det ut att bli verklighet.

Text: MARTIN SCHIBBYE
Bild: TOR HÄRNQVIST

PROLETÄREN FAKTA

Nepal mellan stormakterna Indien och Kina

Den 1800 kilometer långa och porösa gränsen har medfört att begreppet "spill over" är ett ord som återkommer i den akademiska litteraturen när det gäller relationerna mellan Indien och Nepal. Nepal en del av Indiens säkerhetsparaply.

Landet har också strategiska intressen av att den politiska situationen i Nepal stabiliseras. Himalaya försörjer kontinentens största floder. Bland dem Ganges. I Indiens kroniska underskott på energi ligger också ett intresse av att utveckla Nepals slumrande potential för vattenkraft.

En seger för maoisterna i november kommer säkerligen att påverka den indiska politiken och ge en skjuts framåt för naxaliteterna (den indiska maoistiska rörelsen).

Vid landets norra gräns möts Kina och Nepal. För Kina brukar Nepal beskrivas som en buf-

fert mot indiskamerikanska militära hot. Under långt tid har kinesiska politiker vägrat kallas maoisterna för maoister. Epitetet har istället varit terrorister. Men den senaste kinesiska Nepalambassadören Zheng Xianglin sa nyligen att. "Vi lever inte längre i kalla krigets dagar" och att man numera betraktar maoisterna som en del av det parla-

mentariska underlaget.

"De är en del av den politiska alliansen och denna provisoriska regering är legitim".

Inga formella förbindelser har dock upprättats. Vissa saker är dock desamma. Sedan 1962 har Kinas officiella politik varit att man inte tolererar någon utländsk intervention i Nepal. Det gäller enligt ambassadören fort-

Rødt gick fram i lokalval i Norge

Det revolutionära partiet Rødt gick fram i veckans kommun- och landstingsval i Norge. Den ende och stora förloraren var Socialistiska Venstre. Störst framgång noterade det lilla liberala Venstre.

– Vi är mycket nöjda med valresultatet, särskilt här i Oslo kommun. Om det hade varit Stortinget, vår riksdag, säger Arnljot Ask, internationell sekreterare i Rødt (på svenska Rött).

Rødt är namnet på det nya parti som skapades genom sammanläggningen i våras mellan de två partierna Arbeidernes Kommunistparti, AKP, och Rød valallians, RV. I årets val ställde Rødt upp under namnet RV då norsk vallag kräver att ett nytt namn registreras året innan valet.

Förutom i Oslo, där fler väljare än i något tidigare val röstade RV, gick Rødt fram i flera stora städer. Mest i Tromsø där partiet gick från 2,6 till 7,9 procent av rösterna, och tog tre mandat.

I den lilla kustkommunen Risør fick partiet hela 13,7 procent av rösterna och i direktvalet till kommunordförande besegrade Rødts Knut Henning Thygesen högerns kandidat. Thygesen är därmed den förste revolutionären som besätter ordförandeposten i en norsk kommun.

Framgång i landsting

Rødt fått 8 mandat i sex landsting, en ökning med två mandat. Dessutom tre mandat Oslo kommun som också är ett landsting, en ökning med ett mandat. Rødt är därmed representerat i sju av Norges 19 landsting. I kommunvalen har Rødt fått 64 mandat en ökning med sju mandat sedan kommunvalet för fyra år sedan.

För första gången på många år förvägrades Rødts ordförande Torstein Dahle att delta i tv:s valdebatter. Betänk då att RV/Rødt vid sidan av riksdagspartierna är det enda landstäckande partiet med säte i många landsting och kommuner. Visst är den borgerli-

ga demokratin fantastisk!

□ Har det påverkat ert valresultat?

– Ja det tror vi. Enligt opinionsmätningarna veckorna före valet skulle vi gå fram till cirka tre procent av rösterna i landet. Men på valdagen fick vi en måttligare framgång på 0,3 procentenheter till 1,8 procent. Vi förlorade röster sista veckan när vi inte syntes i tv-debatterna, säger Arnljot Ask.

SV backade kraftigt

Socialistiskt Venstre gjorde ett katastrofval och förlorade hälften av rösterna jämfört med förra kommunvalet 2003. Jämfört med stortingsvalet 2005 är minskningen betydligt mindre. Men uppenbart är många SV-väljare ordentligt missnöjda med partiets regeringssamarbete de senaste två åren med socialdemokratiska Arbejderpartiet, Ap, och Senterpartiet.

– SV har förlorat de flesta väljarna till soffan, men enligt vallokundersökningarna har många också gått till Ap och till oss i Rødt, säger Arnljot Ask.

Återstår att se vilka återverkningar valförlusten ger på regeringssamarbetet. På valnatten bedyrade SV:s ordförande Kristin Halvorsen, tillika finansminister, att samarbetet består. Arbejderpartiets statsminister Jens Stoltenberg instämde naturligtvis, men samtidigt öppnade han åt höger genom att inbjuda liberala Venstre och Kristeligt Folkeparti till samarbete i Oslo kommun.

Ett kraftigt försvagat SV kan bli en skakig partner i kommande regeringförhandlingar.

LARS ROTHILIUS

lars.rothelius@proletaren.se

Rødt lokalvalg
Stem Rød Valgallianse (RV)

- Vi har RAD til velferd – Her til oppgjøret – ja til et godt gratis velferdstilbud
- Vi har TID til omsorg – Helse- og omsorgstjenester skal styrkes av behov, ikke profit
- Vi har RETT til et verdig og likestilt arbeidsliv – Vi vil ha kommunale forsk til å styrke med full lønnsoppslag
- Vi har ROM for mangfold – Settning på integrering av innvandrere – nei til utrygghet og mislierte
- Vi har MOT til å gå egne veier – Vi vil bygge ut et godt gratis kollektivtilbud i byer og tettsteder

Stem Rød – Stem Rød Valgallianse

Rødt har nu 64 kommunala mandat, en ökning med sju jämfört med valet 2003.

PROLETÄREN FAKTA

Resultat i kommunvalet

Rødt/RV	1,8%	+0,3
Arbejderpartiet	29,7%	+2,2
Socialstisk Venstreparti	6,1%	-6,2
Senterpartiet	8,0%	+0,1
Kristelig Folkeparti	6,4%	0,0
Venstre	5,8%	+2,0
Høgre	19,2%	+1,1
Fremskrittspartiet	17,6%	+1,2